

YU. UELTINING “FLOWERS FOR MAJORIE” HIKOYASIDA QAHRAMONLAR RUHIY HOLATINING TA’SVIRI

Kudratova Sitora

Lecturer at Bukhara State Pedagogical Institute

E-mail: s.qudratova0901@.com

Jalolova Ruxshona

Student at Bukhara State Pedagogical Institute

Abstract: *Eduora Ueltyning “ Flowers for Majorie “ hikoyasi- inson ruhiyatining zaifligi, jamiyatdagi bosimlar va ichki kurashlar tasviri. Hikoyada kuchli depressiya davrida yashayotgan yosh er-xotinning og‘ir hayotini tasvirlangan. Asar ichki monologlar va psixologik tasvirlarga boy bo‘lib, tinglovchini insoniy azob - uqubatlar haqida o‘ylashga undaydi. Welty o‘zining betakror uslubida hikoyani dramatik holatlarsiz, lekin chuqur psixologik tasvirlar orqali bayon etadi. Hikoyaning har bir satrida yolg‘izlik, begonalik va insoniy mehrning yo‘qolishi bilan bog‘liq fojia aks etgan.*

Kalit so‘zlar: *Ruhiy zaiflik, kuchli depressiya, yolg‘izlik, inson psixologiyasi, oilaviy muammolar, umidsizlik, jamiyatdan uzoqlashish, ichki monolog, tushkunlik, ishsizlik, begonalik.*

Eduora Uelty amerikalik yozuvchi bo‘lib, uning to‘liq ismi Eudora Alice Uelty. Ijodkor 1909-yil 13-aprelda Jackson, Missisipi shtati, AQShda tavallud topgan. Kasbi: yozuvchi, fotosuratchi, esseist. U asosan Amerika janubiy shtatlaridagi hayotni tasvirlagan asarlari bilan tanilgan. Uning "Flowers for Marjorie" nomli hikoyasi 1930-yillarda yozilgan va bu hikoya Welty'ning dastlabki ijodiy ishlari qatoriga kiradi. Uning asarlari realizm va modernizm uslubida bo‘lib, inson psixologiyasi, ijtimoiy tengsizlik, yolg‘izlik va ruhiy iztiroblarni tasvirlashga katta e’tibor beradi.

Hikoya bevosita dramatik voqealar orqali emas, balki qahramonlarning ichki dunyosiga kirib borish orqali ta’sirchanlik kasb etadi. Hikoyada asosiy urg‘u tashqi voqealarga emas, balki ichki dunyo, tafakkur va psixologik kurashlarga qaratilgan. Erkak qahramonning ichki monologlari orqali o‘quvchi uning ruhiy inqirozga qanday kirib borayotganini kuzatadi. U doimiy tarzda o‘zini ayblaydi, o‘z qadriyatini yo‘qotadi, va hatto xotini Marjorienini ham o‘z muammolariga sababchi deb biladi. Bu esa psixologik transfa (hissiy salbiy holatni boshqa birovga yuklash) mexanizmini ko‘rsatadi. Hikoya gender rollarining ijtimoiy bosim bilan qanday uyg‘unlashishini ham ochib beradi. O‘sha davr jamiyatida erkaklar oila boshlig‘i, ta’minotchi sifatida qaralgan. Ishsizlik esa erkak obrazining ijtimoiy va madaniy rolini so‘roq ostiga qo‘yadi. Marjorie bu bosimni sezsa-

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

da, erkakni tushunishga harakat qiladi. Ammo erkak qahramon o'zining bu rolni bajara olmasligidan uyaladi va g'azablanadi. Bu o'zaro munosabatlarning buzilishiga olib keladi Asardagi ruhiy tushkunlik va ichki kurashlarda, hikoyaning bosh qahramoni ishsiz qolgan yosh erkak. U jamiyatning talablariga javob bera olmayotganini his qilgan sari ichki bosim kuchayadi. Uning xotini Marjorie esa, umidsizlik ichra yurib, hayotga ijobiy nigoh bilan qarashga harakat qilsa-da, erining ruhiy tushkunligi ularning oila hayotiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Asarda ko'plab ichki monologlar orqali erkakning ruhiy azoblari tasvirlanadi. U o'zining jamiyatdagi o'rnini yo'qotganini, oilasini boqishga ojiz bo'lib qolganini o'ylab, asta-sekin depressiyaga botadi. Uelty hikoyani soddalik bilan, lekin psixologik chuqurlikda ifodalaydi. Erkak xarakteri orqali insonning ichki qismatini: noaniqlik, xavotir, umidsizlik, o'zidan norozilik kabi hissiyotlarni mohirona ko'rsatadi. Bu holat ruhiy tushkunlik darajasining o'sib borishiga olib keladi. Er-xotinning o'zaro muloqoti asta-sekin kamayib, ular bir-biriga begonalashib boradi. Marjoriening ko'rsatgan mehr va qo'llab-quvvatlash harakatlari ham er tomonidan salbiy qabul qilinadi. Bu esa nafaqat ruhiy, balki hissiy aloqalarning ham uzilishiga olib keladi. Yolg'izlik va jamiyatdan ajralish- hikoyada yolg'izlik motivi muhim o'rin tutadi. Qahramon o'zini jamiyatga kerak emasdek his qiladi. Bu his-tuyg'u uni ijtimoiy hayotdan ajralishga, insoniy munosabatlardan yiroqlashishga majbur qiladi. Uning ichki olamidagi iztiroblar tashqi dunyo bilan ziddiyatda kechadi. Bu ziddiyat esa ruhiy bosimni yanada kuchaytiradi. Qahramon na jamiyatdan, na yaqin insonidan ruhiy madad topa oladi. Buning oqibatida u ruhiy tushkunlikka to'liq berilib ketadi. Eduora Welty bu jarayonni bosiq, lekin chuqur psixologik tahlillar orqali ko'rsatadi. U dramatik holatlarni chetlab o'tib, hikoyaning har bir satrida ruhiy jarayonlarga e'tibor qaratadi. Aynan mana shu uslub uning asarini chinakam realistik va hayotiy qiladi. Marjorie obrazi ,umid va mehr timsoli sifatida gavdalanadi. Marjorie obrazi erkakning qarama-qarshi qutbida turadi. U hatto eng og'ir damlarda ham o'zini yo'qotmaydi, oilani asrashga intiladi. U eriga guldasta olib keladi, bu esa mehr va tushunish ramzi sifatida berilgan. Biroq erkak bu harakatni noto'g'ri tushunadi. Aslida bu guldasta hayotga ijobiylik olib kirish, iliqlikni saqlab qolish uchun qilingan urinish edi. Marjorie ruhiy zaiflikka berilmaslik, hayotda yorug'lik izlash timsolidir. U insoniyatning mehrga chanqoqligini, sevgi orqali ham og'irliklarni yengib o'tish mumkinligini anglatadi. Shuningdek, hikoya davr kontekstida ham muhim ahamiyatga ega. U Buyuk Depressiya davrida yozilgan bo'lib, ko'plab erkaklar ishini yo'qotgan, o'zlarini jamiyatga foydasiz his qilgan bir paytda yuzaga kelgan ruhiy holatlarni tasvirlaydi. Uelty bu holatni shunchaki ijtimoiy fakt sifatida emas, balki inson qalbida qanday aks etishini ko'rsatadi. Hikoya sukutning o'zi bir til ekanini ham ko'rsatadi. Ba'zan so'zsiz holatlar, nigohlar yoki ichki monologlar orqali aytilgan fikrlar tashqi dialoglardan ko'ra ko'proq ta'sir qiladi. Welty asarida ham aynan shu — so'zsiz tushunish, ichki og'riq va aytilmagan iztiroblar muhim o'rin egallaydi.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Xulosa: “Flowers for Marjorie” hikoyasi inson ruhiyatining nozik tomonlarini ochib beruvchi chuqur psixologik asardir. Unda ishsizlik, umidsizlik, yolg‘izlik, begonalik va jamiyatdan uzoqlashish kabi holatlar qahramonlar ruhiy holatiga qanday ta’sir qilishi yoritilgan. Eudora Welty o‘zining bosiq, ammo ta’sirchan uslubi orqali har bir o‘quvchini insoniy his-tuyg‘ular haqida chuqur o‘ylashga undaydi. Hikoya o‘z davri uchun dolzarb bo‘lgan muammolarni ko‘tarib chiqadi, lekin u bugungi kun uchun ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan. Har bir inson ichki kurashlarni boshidan o‘tkazadi, va “Flowers for Marjorie” ana shu kurashlar qanday og‘ir kechishini hayotiy ifoda etadi. Eudora Welty voqealarni ortiqcha dramatizatsiyasiz, lekin yurakka yetib boradigan soddalikda tasvirlaydi. Shu orqali o‘quvchi nafaqat qahramon bilan, balki o‘zidagi ichki kurashlar bilan ham yuzlashadi. Hikoya bugun ham dolzarb: hozirgi zamonda ham ko‘plab odamlar o‘zini jamiyatda ortiqcha, e’tiborsiz va yolg‘iz his qilishadi. Bu asar bizga bir narsani eslatadi, insonni tushunish uchun uning tashqi holatiga emas, ichki dunyosiga nazar solish kerak. Chunki har bir tabassum ortida, har bir jimjitlik ichida ko‘pincha ko‘zga ko‘rinmas iztiroblar yashiringan bo‘ladi. Shu bois “Flowers for Marjorie” faqat adabiy asar emas, bu inson ruhiyatiga hurmat bilan qarashga undovchi hayotiy darsdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. Welty, Eudora. A Curtain of Green and Other Stories. New York: Harcourt, Brace and Company, 1941.
2. Marrs, Suzanne. Eudora Welty: A Biography. Orlando: Harcourt, 2005.
3. Appel, Alfred. "A Curtain of Green: Welty's Garden of Innocence and Experience." Twentieth Century Literature, vol. 10, no. 1, 1964, pp. 18–29.
4. Waldron, Ann. Eudora Welty: A Writer's Life. Doubleday, 1998.

